

תקציר

עבודה זו מתייחסת לפמיניזם דיפרנציאלי כדרך להבנה טובה ומעמיקה וליצירת תכנית פעולה באשר למעמדן של נשים בחברה הערבית. כלומר, החשיבות של התייחסות להבדלים תרבותיים, היסטוריים, דתיים וכו', אשר משפיעים באופן ישיר על דרך השגת המטרות הפמיניסטיות של שוויון בין גברים לנשים.

לשם דיון בנושא, ראשית יש להציג את עקרונות הפמיניזם הדפרנציאלי ומדוע זו אכן הגישה הרלוונטית לנושא זה מבין 4 הגישות הפמיניסטיות.

לאחר מכן מוצגת באופן כללי הסוגיה של מעמד האישה במדינות שאינן מערביות או בעלות תרבות מערבית מובהקת, תוך התמקדות בנשים בעולם הערבי בכלל ובישראל בפרט.

נקודת המוצא

- ▶ על פי ברקוביץ' (2006), קיימים שלושה רכיבים משותפים לכל סוגי וגוני הפמיניזם- הכרה בשוויון הערך הבסיסי בין גברים לנשים, קיומם של הסדרים המקנים עדיפות לגברים על פני נשים, ופעולה לשם חשיפה של המצב והבאתו לתודעה, תוך פעולה למען שוויון חברתי.
- ▶ למרות המשותף, הפמיניזם אינו תנועה אחידה, כאשר לאורך השנים האחרונות הדיון בשוני וההבדלים בין קבוצות נשים שונות (שוני בזהות מינית, אתנית וכלכלית כדוגמה) הצטרף לדיון הבסיסי באשר לשוני בין גברים ונשים (ברקוביץ', 2006).
- ▶ קבוצות נשים שונות מתמודדות עם צורות דיכוי שונות, אפשרויות ומגבלות ייחודיות לפעולה חברתית והתנגדות.
- ▶ נושא העבודה הנוכחית הינו למעשה ייחודיות ייצוגן של הנשים הערביות בישראל, כמקרה בוחן ובהקשר לגישתו של הפמיניזם הדפרנציאלי.

זהות אישית תרבותית

- ▶ זהות של סובייקט מורכבת משילוב זהותו האישית עם זהותו הקולקטיבית/תרבותית-היסטוריה, מקצוע, ערכים (בהם פמיניזם) ועוד. הזהות המשולבת נבנית כתוצאה מ"דיאלוג" חיצוני ופנימי הקיים בין האדם לסביבתו ולעצמו- דיאלוג שמטרתו קביעת עמדה ומיקום על גבי הציר שבין האני לאחר (דביר, 2007).
- ▶ הבניות חברתיות ותרבותיות בונות את הזהויות השונות, כך שהקשרים שונים של החיים, אירועים שקרו, חוויות ומפגשים משמעותיים, מעצבים את העמדות, האמונות וההתנהגות. כמו כן, במהלך החיים מתבצע עיבוד ושימוש באותן זהויות כאשר הסובייקט בודק ומסביר את עמדתו ביחס לקבוצות ויחידים שונים (דביר, 2007).
- ▶ הסובייקט בנוי מזהויות רבות העוברות שינוי ומקבלות משמעות בהתאם להקשרים שונים- מארג זהויות המתקבל ומשתנה כתוצאה מסיטואציות ומפגשים עם אחרים, כאשר לעיתים בתוך זהות הסובייקט קיימות סתירות ושונות אשר נחשפות רק אל מול ייצוג מסויים (דביר, 2007).